

НИНА БОЖИДАРОВА
КОЛКО ГО ОБИЧАХ

chitanka.info

Госпожа Карамфилова не правеше нищо. В последно време тя изобщо не правеше нищо, дори не спеше, защото смяташе, че има прекалено малко време на разположение, за да си позволи лукса да го пропилява в сън. По тази причина тя не правеше абсолютно нищо. Усещаше, че няма време. По цял ден и по цяла нощ седеше в люлеещия се стол и пълнеше пространството наоколо с невидимата материя на спомените. И стаята беше даже предостатъчно голяма, за да събере хора, срещани в продължение на почти цял век и събития, случили се през време, запълващо не един том на общата история. Вълненият шал, наметнат върху раменете на госпожа Карамфилова силно миришеше на нафталин и дървен гардероб. Така миришеше цялата стая, която за първи път от толкова много време се стори на госпожа Карамфилова ненужно просторна. Зад вратата от дебело стъкло този мирис, започнал да се харесва на госпожа Карамфилова изчезваше, подтиснат от страшна смрад. Всичко смърдеше. Смърдеше на цигарите, които пушеха и Минерва, и Методи, и онази... неговата жена... Роза... смърдяха техните парфюми, одеколони, дезодорантите им, в редките случаи, когато Роза готвеше, смърдеше на манджа и на прегоряло. Всичко това беше ужасно. Госпожа Карамфилова отдавна вече не пускаше никого в стаята си, за да не донася този противен външен дъх. От време на време ѝ се налагаше да отиде до кухнята, за да си свари кафе или да си приготви нещо за ядене. Веднъж седмично, както по-рано, тя правеше сладкиш, от който отрязваше само едно парче — просто по навик, а не за да пази фигурата си. В банята госпожа Карамфилова ходеше призори и взимаше половинчасова вана. Призори, в момента на развиделяването смрадовете ѝ се струваха по-приглушени. Но понякога в антрето се разминаваше с току-що влизащата Минерва и тогава силна миризма на алкохол се опитваше да я удуши.

Пътем хвърляше поглед в огледалото и виждаше там смътно позната отнякъде жена, която приличаше на вехтория. После госпожа Карамфилова си даваше сметка, че това е собственият ѝ образ и тръсваше неодобрително глава. Нищо не беше останало — нито финес, нито грация, нито красива усмивка; нищо, абсолютно нищо. Госпожа Карамфилова чувстваше, че скоро, съвсем скоро ще отиде при Евлоги. И ще му поиска прошка.

Много безсънни ноци прекара госпожа Карамфилова, мокрейки дантелените чаршафи на чеиза си в молби за прошка. С времето тези съзливни разкаяния ѝ помогнаха да се успокои и да забрави, но болезненото усещане за самота не изчезна никога, ставайки още по-болезнено от сякаш непрекъснато топлото място на Евлоги в огромното дървено легло. Госпожа Карамфилова плачеше и в църквата, но само в неделя и то не много, за да не я гледат хората. После започна да ходи на църква няколко пъти в годината — на задушница. Когато престана да излиза от къщи, а тя направи това щом усети, че смрадта на улицата е непоносима, госпожа Карамфилова за първи път в живота си започна да се моли сутрин и вечер и в един определен момент се убеди, че Бог вече ѝ е простил. От хората, които преминаваха през излишното пространство на стаята, миришеца на нафталин и дървен гардероб, тя разговаряше с всеки поотделно и знаеше, че получава прошка, че получава не само хладното опрощение на висша сила, но и едно дълбоко човешко разбиране, един вид: та това е напълно естествено, аз на твое място щях да направя същото. И госпожа Карамфилова беше в прекрасно разположение на духа. Единственото, което я притесняваше, беше времето... то можеше да не ѝ стигне. Госпожа Карамфилова знаеше, че ѝ остава малко. Много малко. И искаше да получи само едно нещо преди да отиде при Евлоги. Да получи прошка от живите. През целия си живот тя знаеше предварително резултатите на всички свои начинания. Знаеше и сега, както знаеше и тогава — единственият човек, който никога не би ѝ простил — това беше сестрата на Евлоги. Тогава само тя разбра, тоест не разбра — та това никой не можеше да разбере — тя усети. Долови с онзи верен усет на красивите жени, които преди векове биха станали магьосници на племето си или блудници, което в представите на госпожа Карамфилова беше едно и също.

Сестрата на Евлоги учеше в католически колеж в Рим. Специално отложиха сватбата, за да съвпада с нейната лятна ваканция. Вечерта преди венчаването Евлоги ги запозна. Макар и малка, колежанката умееше да се държи като истинска дама. И въпреки годините и физиката ѝ, бъдещата госпожа Карамфилова видя пред себе си една жена, една жена — вещица, която се е родила такава и по-скоро би се върнала в утробата на майка си, отколкото да се промени.

Докато се ръкуваха, докосвайки своите еднакво хладни пръсти, лицето на младата госпожица се изопна за момент, а зелено-сивите ѝ очи се втренчиха със студенината на сиамска котка. Бъдещата госпожа Карамфилова потръпна от напрежението, което прекоси тялото ѝ по цялата му дължина, педантично следвайки оста на гръбначния стълб. Сестрата на Евлоги имаше звънък смях, който напомняше звука на перли, падащи по мраморен под. Този звук не се хареса на госпожа Карамфилова от първия път, когато го чу — в хладния хол на една вила край Кавала, тя, тогава още госпожица, от притеснение скъса перлената си огърлица. Звукът ехтеше в ушите ѝ докато присъстващите събираха пръснатите мъниста. Този звук кънтеше в ушите ѝ и по време на венчалния обяд, а снежнобелите зъби на младата госпожица бяха непрекъснато пред очите ѝ.

Видяха се пак на рождения ден на Евлоги, после на Коледа и така без промяна до погребението на Евлоги, което прекъсна редките размени на студени стъклени усмивки, силно напомнящи заскрежени прозорци.

Госпожа Карамфилова дълго мисли. Накрая реши: Минерва. Поколеба се дали да викне Минерва в стаята си и тя да я усмърди на цигари, парфюми и кой знае още какво или да изтърпи вонята на хола. В стаята, където живееше Минерва, госпожа Карамфилова не влизаше от мига, когато дъщеря ѝ завърши гимназия. Защото, по думите на самата госпожа Карамфилова, нейният крак никога не бил стъпвал в бардак и нямало да стъпи. Госпожа Карамфилова избра хола. Отвори гардероба, извади тъмносинята рокля на точиците, взе от чекмедженцето дантелена якичка. Коприната, каквато по-рано можеше да се намери само при модистката Рафаилова, лежеше на леглото като жалък ненужен парцал. Госпожа Карамфилова се задъха докато измъкне ютията от особено скришното място, на което я държеше, за да не може снахата да я продаде в антиквариата, както направи с грамофона. Госпожа Карамфилова се приготви по-бързо от друг път, защото знаеше, че каквото и да направи, няма да се хареса. Сложи тези от пръстените, които все още преминаваха през разширените ѝ стави, взе дантелена кърпичка и понечи да я напарфюмира, но от прекрасното шишенце в сребърна обкова не се стече дори капчица. Госпожа Карамфилова прехапа устни и отново си помисли, че вече действително няма време.

На канапето, с гръб към откренатия френски прозорец, седеше Минерва. Правеше си маникюр и миризмата на бензин и прах, която идваше от улицата, не можеше да надделее вонята на лак за нокти. Госпожа Карамфилова усети, че ѝ прилошава и затисна носа си с кърпичката. Прилошаваше ѝ не само от лака, прилошаваше ѝ от дима на цигарата, оставена в нейния собствен пепелник от зелен кристал, прилошаваше ѝ от силната музика с неприличен текст на френски, от който госпожа Карамфилова се ужаси. Не по-добре действаше на госпожа Карамфилова голото тяло на Минерва. Минерва вдигна поглед от ноктите си и каза:

— Къде отиваш.

Точно „каза“, а не „попита“, каза го просто за да каже нещо, защото сигурно ѝ беше пресъхнало гърлото, както си помисли госпожа Карамфилова. Госпожа Карамфилова намали звука на музиката, зачуди се за момент дали си струва да отваря широко прозореца — отвред се носеха всевъзможни зловония, после се сети, че няма време да се превзема и седна в креслото срещу Минерва. Кръстоса крака и с безразличие забеляза, че не се и е обула обувките, а е по домашни пантофи. След това помисли, че всъщност се намира в своя собствен дом. Пое въздух дълбоко, сбърчи нос, затисна го отново с кърпичката. Минерва затвори шишенцето с лак и постави смешно длани с разперени пръсти върху голите си бледи бедра.

— Ти какво знаеш за баща си?

Госпожа Карамфилова се беше втренчила в лицето ѝ. Минерва склочи вежди и се пресегна към пепелника. Докато издухваше дима, веждите ѝ бяха все така склучени.

— Евлоги Карамфилов. Адвокат. От буржоазно семейство. Богат. — Минерва огледа стаята. — Може би интелигентен — погледът ѝ пробяга по дебелия томове в кожени подвързии — сноб — кимна към пейзажа над камината... — май е бил красив — Минерва за първи път присви очи срещу майка си — ти си го обичала много, поне така изглежда... — Минерва се замисли. — А! И е бил късметлия... не е доживял до това тука — Минерва направи неопределен кръг с глава. Госпожа Карамфилова не разбра какво има предвид — лудницата, на която приличаше така спокойният някога дом и за която самата Минерва имаше може би най-голям принос, или пълната с различни

отвратителни миризми улица, или двора на вилата, който Методи засади с домати, или пък нещо съвсем друго...

— Виж сега, Минерво... ти този човек, твоя баща, не го помниш... беше бебе... — госпожа Карамфилова прекара език по пресъхналите си устни. — Тогава... беше война... имаше бомбардировки. Тогава всеки можеше да направи, каквото поиска без изобщо да бъде забелязан.

Минерва разглеждаше ноктите си.

— Бяхме на гости у господин Люцканов. Лед сирените се скрихме в мазето — нашата компания бяхме десетина човека, а там имаше и други хора... от кооперацията.

Минерва палеше нова цигара като продължаваше да внимава за маникюра си.

Госпожа Карамфилова внезапно повиши глас, напрегнато се премести на ръба на креслото.

— Угасна тока, аз извадих от чантичката си голямата игла, която носех от няколко дни — госпожа Карамфилова показа с пръсти колко е била голяма иглата. — И... госпожа Карамфилова отново облиза устните си. Минерва я гледаше, веждите ѝ се губеха в чорлавата коса и в погледа ѝ, за първи път откакто беше навършила шестнайсет години, госпожа Карамфилова можеше да види интерес, можеше да види нещо живо, истинско, човешко, но госпожа Карамфилова не го видя. Преглътна. Оправи полата си, склучи пръсти и каза:

— Промуших тила му... малкия мозък...

Госпожа Карамфилова гледаше някъде пред себе си. Попи с кърпичката една капка, която се търкаляше по увисналата кожа на дясната ѝ буза. Не се разплака. Можеше да се заплаче. Дори ѝ се искаше, но подтисна това желание. Защото знаеше, че няма време. А и беше плакала достатъчно близо половин век.

— После магнах иглата — гласът ѝ леко потреперваше. Погледна Минерва. Безцветните ѝ очи бяха станали по-сини от всякога, а по вечно пепелявото ѝ лице се беше появила някаква руменина. Госпожа Карамфилова видя живото, истинското, човешкото, не само в погледа, но и по цялото лице. А би могла да го открие дори в движението на плоския ѝ корем и в потръпването на пръстите на краката. Минерва се усмихна като много бавно си разтягаше усмивката, показвайки жълтеникави зъби. След това тихо, с особен, жив човешки глас, който

госпожа Карамфилова чуваше за първи път, откакто дъщеря ѝ навърши шестнайсет години, Минерва каза:

— Страхотно.

Госпожа Карамфилова застана така, сякаш всеки миг ще излети през открянатия френски прозорец и винаги живите ѝ очи се изцъклиха зловещо и заприличаха на стъклени.

— Ама чакай да ти обясня. Аз го обичах, боже мой, колко го обичах! Но той ми изневери! — госпожа Карамфилова гневно извика последната дума, сякаш съпругът бе извършил това току-що. Минерва я гледаше в странен унес и като че ли изобщо не я слушаше. Живото, човешкото не беше напуснало тялото ѝ, тя продължаваше да се усмихва и от време на време прошепваше:

— Страхотно — като че повтаряше магическа дума.

Госпожа Карамфилова гледаше в някакво много неопределено място и мачкаше кърпичката. Личеше си, че само преди миг се е отказала от намерението си да лети през открянатия френски прозорец.

— Аз нямам доказателства. Никакви доказателства. — Нито следа от червило, нито косъм на ревера... нищо... но гласът на сърцето ми... аз знаех това... Знаех го... защото това беше истината... — госпожа Карамфилова направи театрален жест с едната ръка, докато продължаваше да стиска кърпичката в другата. — Гласът на сърцето ми никога не ме е лъгал — когато видях Евлоги, веднага разбрах, че това е мъжът на живота ми... и че няма да му изневеря никога, дори в мислите си. И той ще ми прости. Да. Той ще ми прости. — Госпожа Карамфилова с декламаторски патос наблегна на последните думи и се втренчи в Минерва. Минерва продължаваше да седи, светеща със своето живо човешко озарение, да се усмихва и да повтаря тихичко през равни интервали от време:

— Страхотно!

Госпожа Карамфилова се отпусна в креслото. Сложи кърпичката пред носа си, кръстоса крака и поседя така малко. Когато Минерва каза пак своето „страхотно“, госпожа Карамфилова се изправи и без да маха кърпичката от носа си заключи:

— Това е, което исках да ти разкажа.

Докато излизаше от хола си помисли, че следващия път трябва все пак да си обуе обувките. Тъмносините. Лаченките. А после с

някакво съжаление се сети, че следващ път всъщност няма да има. Съблече се, прибра дрехите и бижутата на местата им и си легна, въпреки че никога не спеше през деня. Но сега се почувства много изморена.

Привечер в стаята влезе Минерва. Беше облечена в единствената рокля, която госпожа Карамфилова одобряваше, беше сресана и продължаваше да изглежда по-жива от всякога и да се доближава до представата на майка си за нормално човешко създание. Неумело крепеше в ръце чаша кафе и чиния месо със зеле, което замириса ужасно на госпожа Карамфилова. Ако не беше тази противна миризма, госпожа Карамфилова би си помислила, че има видения. Тя оцъкли сините си очи и те отново заприличаха на стъклени. Проследи Минерва, която прекосяваше бавно стаята, съсредоточена в съдовете. Занесената усмивка сякаш изобщо не беше мръднала от лицето ѝ. Госпожа Карамфилова чакаше да чуе какво ще каже Минерва. От известно време докато лежеше и гледаше пукнатините в мазилката на тавана, госпожа Карамфилова се опитваше да си спомни какво точно повтаряше Минерва... беше някакъв жаргон и звучеше като „изумително“, „невероятно“, или нещо подобно. — Минерва прибута люлееещия се стол до леглото и седна.

— Тук мирише на нафталин и дървен гардероб. Трябва да напръскаме с дезодоранти.

Госпожа Карамфилова се надигна с рязко движение:

— В никакъв случай! Само през трупа ми. Ще потърпиш още малко. — И след като се отпусна върху възглавниците, които Минерва нагласи зад гърба ѝ, допълни — Още съвсем малко...

Минерва сви рамене като продължи да се усмихва със занесената си усмивка. Започна да идва по три пъти на ден с кафе и чиния смрадливо ядене, сресана и с почти човешкото си, леко сънено изражение. Госпожа Карамфилова беше престанала да мисли. Беше престанала да си спомня. Просто чакаше.

Една вечер заедно с Минерва и с миришещото ядене, влезе още някой. В полумрака госпожа Карамфилова не можа да разбере кой. На жълтата електрическа светлина тя веднага позна сестрата на Евлоги, въпреки че не я беше виждала близо половин век. Беше много остаряла. Госпожа Карамфилова отбеляза този факт с истинско удоволствие, защото за нея вече дори времето беше загубило

значението си. А за влязлата току-що повехнала дама все още имаха значение толкова много неща. Минерва избута люлеещия се стол в ъгъла и седна, крепейки в скута си някакво ядене с чушки — госпожа Карамфилова определи това по миризмата. Повехналата дама ровеше в чантата си. Пред погледа на госпожа Карамфилова всичко ставаше все по-бяло и все по-чисто, а от ъглите на стаята започваше да се разнася лек аромат на препечени филийки и мляко. През прозрачната белота госпожа Карамфилова видя как повехналата дама извади от чантата си нещо дълго и остро. През хаотични екзерсиси на пиано, които звучаха в ушите на госпожа Карамфилова се провря неприятният познат глас на повехналата дама:

— Ти го уби с това, нали?

Госпожа Карамфилова бавно обърна глава и с усилие различи повехналата дама през сгъстяващата се колосана белота. Попита тихо и ако не знаеше, че това е собствения ѝ глас, никога не би се досетила:

— Кого?

Там, където преди имаше пукнатини в мазилката на таван, сега от бялото постепенно се появяваше Евлоги и ѝ махаше с кърпа. Госпожа Карамфилова отвори широко очи, за да го разгледа.

Клъощави пръсти с добре направен маникюр затвориха клепачите много нежно и внимателно, сякаш дълго се бяха упражнявали.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.